

Predikcia účasti vo voľbách do Poslaneckej Snemovne v roku 2021

Účasť občanov vo voľbách je jedným z kľúčových prvkov fungujúcej demokracie. Voľby nie sú len formálnym aktom, ale aj prostriedkom, ktorým občania vyjadrujú svoj názor na politický systém, jeho výkonnosť a dôveru vo verejné inštitúcie. Preto je dôležité pochopiť, aké faktory ovplyvňujú rozhodnutie ľudí ísť alebo neísť k voľbám.

Výskumy sa zameriavajú na rôzne aspekty, ktoré môžu ovplyvniť volebnú účasť. Medzi ne patria nielen sociodemografické faktory, ako je vek, vzdelanie alebo príjem, ale aj psychologické a politické faktory, ako je pocit občianskej zodpovednosti, identifikácia s politickou stranou či pocit, že môžem ovplyvniť politické rozhodnutia. Tieto faktory môžu mať významný vplyv na to, či sa občania rozhodnú zúčastniť sa volieb.

V našej analýze sa zameriavame na niekoľko kľúčových premenných, ktoré môžu pomôcť predikovať volebnú účasť: **záujem o politiku, sledovanie politiky v médiách, dôvera v politikov, zbožnosť a spokojnosť s fungovaním demokracie v ČR**. Tieto premenné sme vybrali na základe dostupnej literatúry, ktorá ukazuje, že tieto faktory môžu mať významný vplyv na rozhodovanie občanov.

Napríklad, záujem o politiku a sledovanie politiky v médiách sú často spojené s vyššou mierou politickej participácie. Je logické, že ľudia, ktorí sa zaujímajú o politické dianie a pravidelne sledujú politické správy, majú väčšiu pravdepodobnosť, že pôjdu voliť. Dôvera v politikov a spokojnosť s fungovaním demokracie zas môžu byť dôležité indikátory toho, či občania vnímajú politický systém ako legitímny a efektívny. Ak ľudia nemajú dôveru v politikov, môžu byť menej motivovaní zúčastniť sa volieb, ak sú však nespokojní s fungovaním demokracie, ich motivácia môže byť naopak väčšia. Zbožnosť môže ovplyvniť volebnú účasť, keďže nábožensky založení ľudia môžu mať tendenciu byť aktívnejší v politickom živote, v dôsledku podpory hodnôt, ako je občianska zodpovednosť. Avšak, tento vzťah ovplyvnený kultúrnym a politickým kontextom.

Popis premenných

Použitá dáta boli získané v rámci povolebnej štúdie a po odstránení prípadov s chýbajúcimi hodnotami, bola binárna logistická regresia vykonaná na údajoch o 1281 respondentoch.

Pred analýzou boli všetky nezávislé premenné dichotomizované, keďže pôvodne išlo o ordinálne premenné.

Závislá premenná: **Účastnil sa voleb do PS v říjnu 2021** (Q.10a_rec)

Nezávislé premenné: **Zájem o politiku** (Q.1_2kat)

(1 = velmi + docela, 0 = jen trochu + vůbec)

Sleduje politiku v médiích (CSN2_2kat)

(1 = velmi pozorne + docela pozorne, 0 = ne moc pozorne + vůbec nesleduje)

Politikům lze důvěřovat (CSN4.c_2kat)

(1 = rozhodne souhlasí + spíše souhlasí, 0 = ani souhlas, ani nesouhlas + spíše nesouhlasí + rozhodne nesouhlasí)

Je zbožný (S.25a_2kat)

(1 = velmi + docela, 0 = pouze málo + vůbec)

Spokojenost s fungováním demokracie v ČR (Q.23_2kat)

(1 = velmi spokojen + spíše spokojen, 0 = ani spokojen, ani nespokojen + spíše nespokojen + velmi nespokojen)

Analýza

Tabuľka 1: Kvalita modelu

Ukazovatele kvality modelu	
Cox&Snell R ²	0.139
Nagelkerke R ²	0.197

Ako ukazovateľ adekvátnosti modelu slúži Nagelkerkeho R². V našom prípade má hodnotu 0.197, čo znamená, že model vysvetľuje približne 19,7 % variability v závislej premennej. Hoci to naznačuje určitú prediktívnu schopnosť, ľudské správanie a postoje sú ovplyvňované mnohými faktormi, ktoré nie sú zahrnuté v modeli.

Tabuľka 2: Výsledky logistickej regresie

Testy štatistickej významnosti efektov regresorov						
	Pomer šancí	Odhad parametru	St. chyba	Waldova štatistika	p	Pomer spoľahlivosti
(Intercept)	0.972	- 0.028	0.095	0.086	0.77	1,454
Zájem o politiku	2.278	0.823	0.220	13.997	0.000	2,374
Sleduje politiku v médiách	3.404	1.225	0.197	38.576	0.000	2,17
Politikúm lze důvěřovat	2.320	0.842	0.274	9.407	0.002	2,949
Je zbožný	1.315	0.274	0.206	1.768	0.184	2,244
Spokojenost s fungováním demokracie v ČR	1.947	0.667	0.134	24.624	0.000	1,693

Na 5% hladine významnosti sú štatisticky významné všetky nezávislé premenné, ktorých p-hodnota je menšia ako 0,05. V našom modeli sú teda významné všetky premenné okrem Je zbožný, vid' Tabuľka 2.

Hodnoty pomeru šancí (odds ratio) hovoria koľkokrát vzrastie šanca na úspech (ZP bude mať hodnotu 1), ak sa príslušná NP zvýši o 1.

Môžeme teda povedať, že ľudia, ktorí sa zaujímajú o politiku, majú 2.28krát vyššiu šancu, že sa volieb zúčastnia. Ak politiku sledujú v médiách, šanca, že pôjdu voliť je viac než trojnásobná. Premenná dôvery v politikov má síce najslabší efekt, no človek dôverujúci politikom má vyše dvojnásobnú šancu ísť voliť. Ľudia spokojný s demokraciou v republike majú takmer dvojnásobnú šancu zúčastniť sa volieb. Z nášho modelu sa ako najvplyvnejšia ukazuje byť sledovanosť médií.

Literatúra

Schmitt-Beck, R., & Mackenrodt, C. (2010). Social networks and mass media as mobilizers and demobilizers: A study of turnout at a German local election. *Electoral studies*, 29(3), 392-404. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2010.03.011>

DADA, L. S. (2023). Media's Influence on Voter Behavior: The Impact of News Coverage on Election Outcome. *Journal of Human, Social and Political Science Research*.

Grönlund, K., Setälä, M. Political Trust, Satisfaction and Voter Turnout. *Comp Eur Polit* 5, 400–422 (2007). <https://doi.org/10.1057/palgrave.cep.6110113>

Ezrow, L., & Xezonakis, G. (2014). Satisfaction with democracy and voter turnout: A temporal perspective. *Party Politics*, 22(1), 3-14. <https://doi.org/10.1177/1354068814549335> (Original work published 2016)

Kuba, O., & Meričková, B. M. (2023). Political Engagement, Media, or Satisfaction? Finding Determinants of Voter Turnout in the Czech Republic. *Scientific Papers of the University of Pardubice. Series D, Faculty of Economics & Administration*, 31(2). <https://doi.org/10.46585/sp31021746>

Omelicheva, M. Y., & Ahmed, R. (2017). Religion and politics: examining the impact of faith on political participation. *Religion, State and Society*, 46(1), 4–25. <https://doi.org/10.1080/09637494.2017.1363345>